

KOVÁCS, GY.:

Uj vizi csigafaj Magyarországon - Eine für Ungarn neue Wasserschnecke

Miskolc-tapolcai gyűjtéseim során, 1978 augusztusában, a fürdőtelep környéki park disztavának vizéből egy eddig ismeretlen, az ország területére nézve új tányércsigafajt találtam. A Természettudományi Múzeum anyagával történt összehasonlítás során kétségtelenné vált ez a feltételezésem. A faj rendszertani helyét, leírását és fontosabb előfordulási, ökológiai-cönológiai adatait az alábbiakban ismertetem.

Familia	Planorbidae
Subfamilia	Helisomatinae
Genus	Helisoma

Helisoma trivolvis /SAY 1817/

/1-3. ábra/

Planorbis trivolvis SAY 1817, NICHOLSON's Encycl. Amer., Ed. 2, pl. 2, fig. 2.

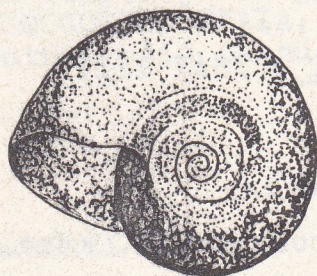
Leírás: A ház széles, balra csavarodott, laposspirálú, közel négy, lazán felcsavarodott, gyorsan növekvő kanyarulattal. Az embrionális héj kicsi, 1 - 1 1/2 kanyarulatú. A héj tompa szegélyű, színe a világos szarúszintől a gesztenyebarnáig változhat. A fiatal példányok házának felső részén egy-két taraj található, mely idősebb korban eltompul. A ház alsó felülete gyengén vagy egyáltalán nem tarajos, inkább lekerekített. A varratok kifelé haladva fokozatosan mélyülnek; köldöke nyitott. Erős héján durva borítású növekedési vonalak és finom, erősebb nagyítással látható spirális véset található. Szájadéka nagy, széles holdalakú, felül szögletes, alul lekerekített, külső szegélyén kékesfehér vagy gesztenyeszínű duzzanat húzódik, belső szegélye vékony, áttetsző. Operkuluma nincs. Legnagyobb példányom mérete 7,2:13,5 mm. Szájadéka 7,2:6,5 mm, de az irodalom ismer 14,0:27,5 mm-es példányokat is.

Elterjedés: Az USA keleti részén ÉNY-ra Alaszkáig.

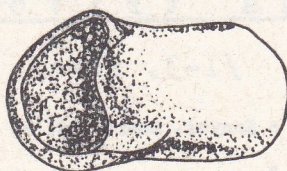
Magyarországi előfordulás: Miskolc-Tapolca, strand melletti park, ún. tündérrózsás tó. A fajt valószínűleg vízi növényekkel hurcolták be, vagy akváriumból származik.

Ökológiai-cönológiai viszonyok: Gazdag növényzetű álló vagy lassan folyó vizekben, vízi növényeken ill. a mederfenéken mászkálva él. Miskolc-Tapolcán a hőforrások által táplált tó vizében *Ceratophyllum* sűrű szövedékéből gyűjtöttem néhány élő példányát. Társaságában találtam még a *Physa acuta* elég népes populációját. A tó végén lévő zsilipakna kövéről pedig *Fagotia acicularis audebardi* került elő jelentős számban. A víz kémiai viszonyai átlagértékekben a következők: pH 7,6; oldott O₂ 7,4 mg/l, szabad CO₂ 10,4 mg/l, teljes alkalitás 153,0mg/l. A víz hőmérséklet a gyűjtéskor 28° C volt.

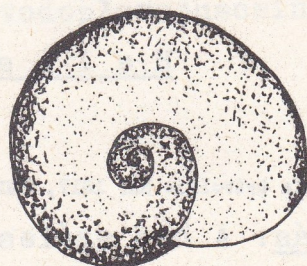
A közléshez sok segítséget nyújtottak PINTÉR LÁSZLÓ és DOMOKOS TAMÁS muzeológusok, akiknek ezen a helyen is köszönetet mondok.

1.

2.

3.

Zusammenfassung: Der Verfasser berichtet über eine für Ungarn neue Wasserschnecke, *Helisoma trivolvis* /SAY 1817/ aus Miskolc-Tapolca in NO-Ungarn.

Irodalom

HARMAN, W.N. and BERG, C.O. /1971/: The Freshwater Snails of Central New York. Search Agriculture, 1 /4/: 1-68. - JACOBSON, K.M. and EMERSON, K.W. /1971/: Shells from Cape Cod to Cape May. Dover Publications, New York.

DR. KOVÁCS GYULA

H-5600 BÉKÉSCSABA

Deák utca 3.